

Sygn. akt: II Ns 1990/13

POSTANOWIENIE

Dnia 3 sierpnia 2015 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie II Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Magdalena Pasięka - Paczek
Protokolant:	Katarzyna Jackowska

po rozpoznaniu w dniu 3 sierpnia 2015 r. w Szczecinie na rozprawie

sprawy z wniosku I. C.

z udziałem D. S., B. C.

o stwierdzenie nabycia spadku po Z. J. C.

postanawia:

I. stwierdzić, iż spadek po Z. J. C., zmarłym w dniu 28 lutego 2013 r. w S., ostatnio zamieszkałym w S. przy ul. (...), na podstawie ustawy nabyli z dobrodziejstwem inwentarza:

- żona I. C. (córka Z. J. i T. M.),
- córka B. C. (córka Z. J. i I. K.),
- wnuk D. S. (syn R. i E. A.)

w 1/3 części każdy,

II. koszty postępowania ponosi wnioskodawca.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 22 maja 2013 roku I. C. wniosła o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym w dniu 28 lutego 2013 roku - mężu Z. J. C., ostatnio stale zamieszkałym w S.. Wskazano jednocześnie, iż zmarły posiadał dwójkę dzieci tj. B. C. oraz zmarłego w 2009 roku R. C. (1). Podkreślono, że spadkodawca nie pozostawił testamentu, a w skład spadku po zmarłym nie wchodzi gospodarstwo rolne.

Postanowieniem z dnia 6 marca 2015 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika – D. S. (k. 88).

Pismem z dnia 24 marca 2015 roku (k. 102) D. S. wniósł o stwierdzenie, że spadek z mocy ustawy nabyli żona D. I. C. w udziale do 1/3, córka B. C. w udziale do 1/3 oraz wnuk D. S. w udziale do 1/3, a także obciążenia wnioskodawczyni kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa adwokackiego uczestnika D. S. według norm przepisanych.

W piśmie z dnia 1 kwietnia 2015 roku wnioskodawczyni zakwestionowała, aby D. S. był wnukiem spadkodawcy, tj. synem zmarłego R. C. (1), wskazując, że uczestnik przez całe życie nie kontaktował się ze swoim domniemanym ojcem,

ani też z wnioskodawczynią, która rzekomo jest jego babcią. Od samego początku pojawiały się natomiast – w ocenie I. C. - wątpliwości, czy D. S. jest synem R. C. (2), bowiem zarówno sam R. C. (1), jak też matka D. S. prowadzili swobodny tryb życia. Sam zaś D. S. nie był w ogóle podobny do R. C. (1). Wnioskodawczyni podała także, że ostatecznie jej syn – który był osadzony w zakładzie karnym - uznał D. S. za swoje dziecko. Niemniej jednak – zdaniem wnioskodawczyni - zrobił to wyłącznie po to, by wykazać, iż ma rodzinę i tym samym uzyskać szansę przedterminowego opuszczenia zakładu karnego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. J. C., syn P. J. oraz M., urodzony w dniu (...) w B., zmarł w dniu 28 lutego 2013 r. w S.. Przed śmiercią zamieszkiwał w S., przy ul. (...). W dacie śmierci Z. J. C. pozostawał w związku małżeńskim z I. C..

Dowód:

- odpis skrócony aktu zgonu spadkodawcy – k. 3;
- odpis skrócony aktu małżeństwa Z. C. oraz I. C. z d. Z. – k. 4;
- zapewnienie spadkowe I. C. – k. 132-133;
- zapewnienie spadkowe B. C. – k. 133;
- zapewnienie spadkowe D. S. – k. 133.

Ze związku małżeńskiego spadkodawcy z I. C. pochodzi dwoje dzieci: B. C. oraz R. C. (1). Innych dzieci, w tym przysposobionych, pozamałżeńskich ani wcześniej zmarłych, spadkodawca nie posiadał. Syn spadkodawcy R. C. (1) zmarł w dniu 8 czerwca 2009 roku tj. przed śmiercią spadkodawcy.

Dowód:

- odpis skrócony aktu urodzenia B. C. – k. 4;
- odpis skrócony aktu zgonu R. C. (1) – k. 4;
- zapewnienie spadkowe I. C. – k. 132-133;
- zapewnienie spadkowe B. C. – k. 133;
- zapewnienie spadkowe D. S. – k. 133.

Syn spadkodawcy R. C. (1) posiadał jednego syna - urodzonego w dniu (...) – D. S.. Ojcostwo R. C. (1) ustalono wyrokiem Sądu Rejonowego w Szczecinie, IX Wydziału Rodzinnego i Nieletnich z dnia 30 października 2000 roku, w sprawie o sygn. akt: R IX C 318/00.

I. C. zwracała się do Prokuratury Rejonowej S.-Zachód w S. o wytoczenie przez prokuratora powództwa o unieważnienie uznania mał. D. S. przez R. C. (1). Prokurator stwierdził brak podstaw do kierowania skargi o wznowienie postępowania w trybie art. 403§2 k.p.c.

Dowód:

- odpis skrócony aktu urodzenia D. S. – k. 36;
- wyrok Sądu Rejonowego w Szczecinie, IX Wydziału Rodzinnego i Nieletnich z dnia 30 października 2000 roku, w sprawie o sygn. akt: R IX C 318/00, k. 65;

- postanowienie Sądu Rejonowego w Szczecinie, Wydziału IX Rodzinnego i Nieletnich z dnia 21 sierpnia 1997 roku, k. 66;

- pismo Prokuratora Prokuratury Rejonowej Szczecin-Zachód w S. z dnia 20 marca 2015 roku, k. 101.

Z. J. C. nie sporządził testamentu. Nikt ze spadkobierców ustawowych nie złożył oświadczenia spadkowego ani przed sądem ani przed notariuszem. Nikt nie został uznany za niegodnego dziedziczenia po zmarłym. Nikt nie zrzekł się dziedziczenia. Nie był sporządzony akt poświadczenia dziedziczenia.

Dowód:

- zapewnienie spadkowe I. C. – k. 132-133;

- zapewnienie spadkowe B. C. – k. 133;

- zapewnienie spadkowe D. S. – k. 133.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 1025 § 1 k.c. sąd na wniosek osoby mającej w tym interes stwierdza nabycie spadku przez spadkobiercę. Nie ulegało wątpliwości, iż I. C., jako spadkobierca ustawowy Z. J. C., miała interes w ustaleniu kto jest jego następcą prawnym. W konsekwencji Sąd wydał postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłym, jednakże samodzielnie (zgodnie z dyspozycją art. 677 k.p.c. i biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego) ustalił krąg spadkobierców, na rzecz których owo nabycie nastąpiło.

Na wstępie niniejszych rozważań wskazać należy, iż po zmarłej osobie fizycznej status spadkobiercy uzyskują wyłącznie osoby, które uzyskały tytuł powołania do spadku po spadkodawcy. Prawo polskie zna dwa tytuły powołania do dziedziczenia: ustawę i testament (argumentum ex art. 927 § 1 k.c.). Artykuł 926 § 2 k.c. wyraża generalną zasadę, iż powołanie do dziedziczenia z testamentu ma pierwszeństwo przed dziedziczeniem ustawowym. Dziedziczenie ustawowe - co do całości spadku - ma miejsce wówczas, gdy spadkodawca nie pozostawił testamentu lub też żadna z osób powołanych w testamencie nie chce lub nie może być spadkobiercą. Jeżeli więc nikt nie legitymuje się testamentowym tytułem powołania do dziedziczenia, ma miejsce dziedziczenie ustawowe. Taka też sytuacja zaistniała w niniejszej sprawie, gdyż spadkodawca Z. C. nie pozostawił testamentu.

Kodeks cywilny określa nie tylko krąg spadkobierców ustawowych, ale także kolejność powoływania do spadku osób z tego kręgu. Spadkobiercami ustawowymi mogą być osoby fizyczne, które łączyła ze spadkodawcą wskazana w ustawie więź rodzinna lub prawna oraz, w ostatniej kolejności, spadkobiercą będzie – w razie braku osób fizycznych uprawnionych do dziedziczenia ustawowego – gmina ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy lub Skarb Państwa (art. 935 k.c.).

W przedmiotowej sprawie w pierwszej kolejności, na mocy art. 931 § 1 k.c., powołani do dziedziczenia całości spadku zostali bezspornie, małżonka zmarłego - I. C. oraz jego zstępna – B. C..

Z uwagi natomiast na śmierć syna spadkodawcy - R. C. (1)- przed zgonem samego spadkodawcy, zastosowanie znaleźć winien § 2 przywołanej wyżej regulacji, zgodnie z którym, jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadął, przypada jego dzieciom w częściach równych. Ustalić należało więc, czy R. C. (1) rzeczywiście posiadał jakichkolwiek zstępnych.

W tej kwestii stanowisko stron było sporne. D. S. - przedkładając wyrok Sądu Rejonowego w Szczecinie, IX Wydziału Rodzinnego i Nieletnich z dnia 30 października 2000 roku, w sprawie o sygn. akt: R IX C 318/00 - wskazywał, iż jest synem R. C. (1), a tym samym uprawnionym do dziedziczenia po spadkodawcy w miejsce swego ojca. Twierdzeniom tym sprzeciwiała się natomiast wnioskodawczyni, która podkreślała, iż do końca nie jest wiadomo, czy D. S. jest zstępnym jej zmarłego syna, a wnukiem spadkodawcy, wzmiankując, iż R. C. (1) – jeszcze za życia – wskazywał w

tej kwestii sprzeczne informacje. Wnioskodawczyni podniosła jednocześnie, iż jej syn uznał D. S. za swoje dziecko jedynie po to, by uzyskać możliwość przedterminowego opuszczenia zakładu karnego. Matka D. S. zaś - w ocenie wnioskodawczyni - prowadziła „swobodny tryb życia”, dlatego ojcem uczestnika mogła być inna osoba. Zdaniem I. C. zasadnym byłoby zatem przeprowadzenie badania DNA uczestnika na okoliczność ustalenia, czy jest on synem R. C. (1).

Uzasadniając wskazaną kwestię, zaznaczyć należało, iż w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku, to akt urodzenia jest wyłącznym dowodem urodzenia się człowieka w określonym miejscu i dacie. Jest on również dowodem pochodzenia od konkretnych rodziców. Dowód pokrewieństwa spadkodawcy i jego dalszego zstępnego (np. dziedziczącego na podstawie art. 931 § 1 KC) stanowią łącznie akt zgonu dziecka spadkodawcy oraz akt urodzenia lub małżeństwa dzieci jego dzieci, czyli wnuków spadkodawcy. Akt urodzenia lub małżeństwa dziecka spadkodawcy nie jest wówczas wymagany, ponieważ akt zgonu również pozwala na ustalenie stanu cywilnego - por. P. B., Postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku, Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury, K. 2014. W niniejszym postępowaniu D. S. przedłożył - sporządzony w oparciu o wyrok Sądu Rejonowego w Szczecinie, IX Wydziału Rodzinnego i Nieletnich z dnia 30 października 2000 roku, w sprawie o sygn. akt: R IX C 318/00 - akt swojego urodzenia, z którego wynika, iż jest on synem R. C. (1), a tym samym wnukiem spadkodawcy. Nawiązując do art. 365 § 1 k.p.c. Sąd orzekający w niniejszym postępowaniu nie mógł weryfikować ustaleń dokonanych prawomocnym orzeczeniem Sądu, które wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej. Przy czym moc wiążąca prawomocnego orzeczenia sądu oznacza, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak to przyjęto w prawomocnym wyroku, co gwarantuje poszanowanie dla orzeczenia sądu ustalającego lub regulującego stosunek prawny stanowiący przedmiot rozstrzygnięcia.

W ocenie Sądu żądanie wnioskodawczyni, aby przeprowadzić badania DNA było niezasadne, skoro sam zainteresowany w sprawie tj. jej syn R. C. (1) uznał przed Sądem Daniela S. za swojego syna. Jak wynika ponadto z zeznań wnioskodawczyni i uczestniczki, po urodzeniu się D. S. osoby te dowiedziały się od R. C. (1), że to jego dziecko. Wnioskodawczyni odwiedziła nawet po porodzie w szpitalu matkę uczestnika. To, że strony postępowania nie miały przez cały czas kontaktu ze sobą nie jest żadną podstawą do uznania, że nie są ze sobą spokrewnione. Należy przede wszystkim podnieść, że rodzice D. S. wskazali przed Sądem, kto jest jego ojcem i R. C. (1) nigdy potem tego faktu nie zakwestionował. Tym bardziej nie ma podstaw, również prawnych, aby wnioskodawczyni - jako babcia dziecka ten fakt mogła kwestionować.

W konsekwencji zasadnym było uznanie, iż D. S. jest synem R. C. (1) i w jego miejsce winien zostać powołany do spadku po zmarłym dziadku - Z. C..

Zauważyć należy, iż nabycie spadku w chwili jego otwarcia przez spadkobiercę ma zawsze charakter tymczasowy. Realizacja skutków prawnych związanych z następstwem prawnym po osobie zmarłej jest, co do zasady, uzależniona od woli spadkobiercy. Osobie powołanej do dziedziczenia ustawa - w art. 1012 k.c. - przyznaje trzy możliwości: może ona złożyć oświadczenie o prostym przyjęciu spadku, przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza lub oświadczenie o odrzuceniu spadku. Oświadczenie spadkobiercy co do nabycia lub odrzucenia spadku powoduje, że skutki nabycia stają się bądź definitywne od chwili otwarcia spadku, bądź zostają zniweczone tak, jakby nabycie to nigdy nie miało miejsca.

W niniejszej sprawie żadna z osób należących do kręgu spadkobierców ustawowych po zmarłym Z. C., w przewidzianym do tego sześciomiesięcznym terminie, nie złożyła oświadczenia spadkowego, nie kwestionując jednocześnie, iż o tytule swego powołania dowiedziała się w dniu śmierci spadkodawcy, co zgodnie z wolą ustawodawcy uznać należałoby za jednoznaczne z prostym przyjęciem spadku (argumentum ex art. 1015 § 2 k.c.). W sprawie zaszyły jednak okoliczności - na skutek zaistnienia których - brak złożenia przez spadkobiercę oświadczenia w terminie poczytać należało jako jednoznaczne z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza (art. 1015 § 2 zd. 2 k.c. w zw. z art. 11 k.c.). D. S. bowiem, w pełnym sześciomiesięcznym okresie przewidzianym na złożenie oświadczenia spadkowego - jako małoletni - nie posiadał pełnej zdolności do czynności prawnych. Powyższe stanęło u podstaw stwierdzenia, iż osoba ta - zgodnie z przytoczoną regulacją przyjęła spadek z dobrodziejstwem inwentarza,

konsekwencją czego, pozostali spadkobiercy – nie składając w terminie oświadczeń spadkowych – również przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza (art. 1016 k.c.).

Ustalając udziały poszczególnych spadkobierców w spadku po Z. J. C., Sąd kierował się wspomnianą już dyspozycją art. 931 § 1 i 2 k.c. Zgodnie z tym przepisem w przypadku, gdy do dziedziczenia powołani zostają zstępni spadkodawcy w zbiegu z jego małżonkiem, część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku. Ponieważ spadkodawca posiadał dwoje zstępnych, Sąd ustalił, iż każdemu z nich, jak i małżonkowi spadkodawcy przypadłby udział w wysokości 1/3 części każdy. W momencie śmierci Z. C., nie żył już jego syn - R. C. (1), udział który by mu przypadł, przypada zatem w całości jego jedynemu synowi – D. S..

Reasumując, zarówno żona zmarłego Z. C. K. C., jak też córka zmarłego – B. C. i jego wnuk D. S., nabyli spadek w części do 1/3 każdy.

W punkcie II sentencji postanowienia orzeczono o kosztach postępowania.

Zasadą w postępowaniu nieprocesowym – wyrażoną w art. 520 § 1 k.p.c. – jest, że każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie, co oznacza, że obciążają go koszty tej czynności, której sam dokonał, jak i czynności podjętej np. przez sąd w jego interesie. Każdy z uczestników poniesie więc koszty zastępstwa, jeśli udzielił pełnomocnictwa procesowego adwokatowi/radcy prawnemu, koszty dojazdu do sądu, opłaty sądowe związane z pismem, które wnosi, jak też wydatki na biegłych. Mając na uwadze, że kosztami postępowania był wpis od wniosku, obciążający co do zasady osobę inicjującą postępowanie, Sąd stwierdził, że koszty te ponosi wnioskodawca.

Sygnatura akt II Ns 1990/13

ZARZĄDZENIE

1. odnotować w kontrolce uzasadnień,
2. odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom wnioskodawczyni oraz uczestnika D. S.,
3. akta przedłożyć z apelacją lub po dołączeniu zpo/epo za 21 dni.

SSR Magdalena Pasięka-Paczek